

FRÅN HUS TILL HUS

Översättning av kapitel 7 i Raymond Franz' bok *In Search of Christian Freedom* (Atlanta: Commentary Press, 1991), sidorna 207-236.

Det är väl knappast något som i så hög grad kännetecknar Jehovas Vittnens verksamhet som deras besök från dörr till dörr. Världen över är människor vana vid att de kommer till deras hem med biblisk litteratur och tidskrifter, i vissa områden med bara några få veckors mellanrum. Även om det är sant att det finns andra religioner som ivrar för evangelisering och uppvisar en missionerande anda, finns det ingen annan där metoden att gå från hus till hus inte bara betraktas som ett sätt att sprida ett budskap på utan som ett bevis för att ens kristendom är äkta.

Om organisationen vid Sällskapet Vaktornets högkvarter skulle få frågan om varje medlem (som fysiskt är i stånd till det) måste vittna från hus till hus för att vara ett sant Vittne, ja en sann kristen, skulle svaret sannolikt bli att detta inte är något absolut krav. (Det skulle i själva verket vara ytterst svårt att få ett klart och rättframt svar på en sådan fråga; styrelsen vid högkvarteret är anmärkningsvärt förtegen när det gäller att uttala sig skriftligt i känsliga frågor, och även när det kommer svar är dessa ofta inbäddade i tvetydiga termer eller undvikande och kringgående resonemang.)

Men som vi redan har sett [tidigare i boken] erkänner ansvariga män inom organisationen att det finns goda skäl att ifrågasätta om Vittnena i allmänhet verkligen ägnar sig åt denna verksamhet enbart därför att de önskar göra det av hjärtat, om det är något som de gör av fri vilja utan någon känsla av tvång.

Varför gör man det då? Bevisen talar för att det i verkligheten har blivit något av en regel eller lag, så att en försummelse av handlingen medför en känsla av skuld, ungefär som en utövande katolik skulle känna det om han eller hon skulle sluta att regelbundet besöka mässan. A. H. MacMillan, ett Vittne som i årtionden var verksam vid högkvarteret, förklarade rent ut att dörr-till-dörr-verksamheten hade kommit att betraktas som ett förbund och "en plikt gentemot Gud". (MacMillan, *En vandring i tro*, AB Widox: Malmö 1958, sid. 152) Fastän man påstår sig tro på den apostoliska läran att frälsning kommer av tro och inte av gärningar, finner vi regelbundet uttalanden i Vaktornets publikationer som tyder på något annat. Ett exempel på detta finner vi i en artikel (skriven av Lloyd Barry, en medlem i den styrande kretsen) i *Vaktornet* för den 15 november 1979, sid. 14:

Det är genom vår uthållighet i att förkunna "dessa goda nyheter om riket" som vi kan uppnå frälsning.

För Vittnena har förkunnandet av "dessa goda nyheter" bara en innebörd, nämligen tjänst på fältet, att gå från dörr till dörr med organisationens litteratur.

Det kan knappast råda något tvivel om att de flesta Jehovas Vittnen har kommit att uppfatta denna speciella metod att vittna från dörr till dörr som en gudomlig föreskrift, som den metod Kristus och hans apostlar och lärjungar använde och att den är det bästa och mest effektiva sättet på vilket det världsvida predikandet av de goda nyheterna kan utföras i våra dagar.

Alla kristna bör inse att de har ett "gudagivet uppdrag" att ge uttryck åt sin tro inför andra. De bör vara villiga att förlora sin frihet, ja själva livet, hellre än att svika detta uppdrag. Det är inte det saken gäller. Den verkliga frågan är: Innebär Guds uppdrag till de kristna att bekantgöra de goda

nyheterna att de måste göra detta med hjälp av *en speciell metod*, nämligen att gå från dörr till dörr? Lär Skriften att denna metod är *det förnämsta sättet* att bekantgöra de goda nyheterna på, att den är *kännetecknet* på Jesu Kristi sanna efterföljare? I en artikel om dopet i *Vaktornet* för den 1 november 1955 förklaras det på sidan 498 att predikandet från hus till hus är en av de "fordringar" som ställs på den som genom dopet har överlämnat sig till att bli en Jesu Kristi efterföljare:

Det förväntas av den som har överlämnat sig åt Gud, att han skall förfäkta Faderns sak, den sanna tillbedjans sak, att han skall predika till ära för Jehova Guds ord och namn. Det förväntas att han skall till fullo bära sitt ansvar och fylla sina förpliktelser som förkunnare, som predikare i tjänst på fältet från hus till hus, och på annat sätt till fullo ta del i den nya världens samhälles verksamhet, att han skall befrämja kungörandet av Riket och upprätthålla Jehovas sanna tillbedjan. *Den som har överlämnat sig måste vara ett vittne från hus till hus, liksom Kristus Jesus och apostlarna var det, i den utsträckning som det är möjligt för honom*, och måste också på annat sätt vara ett vittne och en som bekantgör rättfärdighetens teokratiska rike.

Detta för oss tillbaka till den egentliga frågan: Är denna trosuppfattning sann? Om den är det, då bör allt det lidande Vittnena har fått utstå i en del totalitära länder på grund av att de har trotsat myndigheternas förbud att sprida sin tro från dörr till dörr betraktas som en del av "lidandet för Kristus", som ett nödvändigt offer och av liten betydelse jämfört med att vara lojal mot Gud och trogen mot hans Ord. I sådana fall ligger ansvaret för lidandet helt och hållet hos de myndigheter som vidtagit sådana hårda och förtryckande åtgärder.

Men om denna uppfattning *inte* är klart och otvetydigt framställd i Bibeln, om den i stället är följden av en organisatorisk policy som bygger på mänskliga resonemang, då uppstår med nödvändighet allvarliga frågor som gäller graden av det ansvar de personer har som har gett upphov åt denna lära.

Tusentals Vittnen har arresterats och fängslats bara därför att de har känt sig förpliktade att hålla fast vid denna predikometod i trots mot lagstadgade restriktioner. (Jag har själv fängslats och riskerat misshandel av just denna orsak. Se *Samvetskris*, sidorna 12-16.)

Även i de länder där det råder stor frihet och där sannolikheten för att bli arresterad verkar avlägsen, måste alla som är eller har varit Jehovas Vittnen erkänna att de har fått lära sig att dörr-till-dörr-verksamheten är en speciellt viktig del av deras tillbedjan, ja i praktiken ett grundläggande bevis för att de är Kristi lärjungar. De vet också innerst inne att om de inte någorlunda regelbundet tar del i denna verksamhet betraktas de som "andligen svaga" av sina medbröder, vilket hos många skapar skuld känslor.

Dessa förhållanden kan belysas av ett brev som en kretstillsyningsman skrev till Sällskapet Vaktornet, där han utgjuter sitt hjärta över vad han hade lagt märke till inom sitt verksamhetsområde. Han säger:

Jag skriver det här brevet efter månader av noggrant övervägande och efter många ingående samtal med förkunnare och äldste. Jag har begrundat problemet under bön och hoppas att jag klart kan beskriva dess omfattning för Sällskapet. Av de omkring 25 äldste som jag har haft långa, personliga samtal med är det bara två som inte har sagt sig ha skuld känslor därför att de inte har kunnat leva upp till de mål Sällskapet har satt upp åt dem.

Förutom det schema för möten och personligt studium som förelagts dem och de ständiga uppmaningarna att "ta ledningen i tjänsten på fältet", förklarar han att många "känner att de befinner sig under konstant press att öka sin insats, utan att någonsin få tillräcklig tid att göra något bra." Han fortsätter och skriver:

Många har berättat för mig att tidigare besök av kretstillsyningsmän har varit långt ifrån uppmuntrande. De säger att kretstillsyningsmannen alltid kommer med budskapet att de skall göra mera, mera, mera. Hur påverkar detta människor som redan är fyllda av känslor av personligt misslyckande och skuld? En broder anmärkte:

"Kretsstillsyningsmännen har farit över församlingen likt en motorbåt som lämnar svallvågor efter sig. När de har åkt känner sig var och en ännu mer omskakad och ur jämvikt."

En annan sade: "Deras tal har många gånger samma verkan som piskan på en trogen häst som redan känner sig trött och utarbetad."

(Ur ett brev från kretsstillsyningsmannen Wayne Cloutier i krets 2 i Connecticut, daterat den 11 december 1977.)

Efter att ha gjort klart att detta inte bara är klagomål från några missnöjda eller självpupptagna och arbetskygga individer, skriver kretsstillsyningsmannen vidare: "En del av dem som har uttryckt sig på det sättet tillhör de mest kvalificerade äldste och förkunnarna i kretsen."

Världen över vet varje äldste och varje "biträdande tjänare" ("diakon") bland Jehovas Vittnen att han, förutom att närvara vid mötena tre gånger i veckan (vilket inbegriper sammanlagt fem olika möten), någorlunda regelbundet måste ta del i verksamheten från dörr till dörr eller också riskera att befrias från sitt uppdrag därför att han "inte är något bra föredöme". Eftersom de äldstes tid är begränsad tvingas de offra eller skjuta åt sidan andra saker som de innerst inne känner att de kanske borde prioritera, däribland familjeangelägenheter, att tillbringa tid tillsammans med barnen, att besöka sjuka och liknande. Detta kan medföra att de blir andliga marionetter, som reagerar när någon yttre kraft drar i trådarna. Det kan heller inte förnekas att många kvinnliga Vittnen har känt sig tvingade att fortsätta att engagera sig i besöksverksamheten från dörr till dörr, trots ständiga invändningar från makar som inte är Vittnen och trots att de vet att de genom att fortsätta med detta kan orsaka äktenskapliga problem och, i en del fall, skilsmässa.

Vad är då själva grunden till denna tro, som får Vittnena att betrakta dörr-till-dörr-arbetet på ett sätt som kan jämföras med hur en katolik skulle betrakta närvaron vid mässan?

Hus till hus och dörr till dörr - är det samma sak?

Det som ledningen för Jehovas Vittnen lär ut om hus-till-hus-vittnandet är i stor utsträckning grundat på sådana bibeltexter som Apostlagärningarna 5:42 och 20:20. Sällskapet Vaktornets *Nya Världens översättning (NV)* återger dessa verser på följande sätt:

Och varje dag fortsatte de utan uppehåll att i templet och från hus till hus undervisa och förkunna de goda nyheterna om den Smorde, Jesus.

Under det att jag [Paulus] inte undandrog mig att berätta för er om några av de ting som var nyttiga eller att undervisa er offentligt och från hus till hus.

Den slutsats som dras är att orden "från hus till hus" innebär verksamhet från dörr till dörr, att i tur och ordning gå från en dörr till nästa, den ena efter den andra, och besöka människor utan att dessförinnan ha blivit inbjuden och i regel utan att tidigare vara bekant med dem. Men är det nödvändigt att dra en sådan slutsats?

När *Nya Världens översättning* först publicerades ägnade Sällskapet Vaktornet en hel del uppmärksamhet åt det uttryck i den grekiska grundtexten som ligger bakom översättningen "från hus till hus" (*kat' oikon*). Det betonades att prepositionen *kata* (som bokstavligen betyder "enligt") här används i *distributiv* mening. Man påstod därför att frasen "från hus till hus" betyder detsamma som "från dörr till dörr", det vill säga att gå från en dörr till nästa längs en gata.

Men vid närmare granskning och eftertanke visar sig påståendet ohållbart. För det första är *distributiv* (fördelande eller indelande) inte detsamma som *konsekutiv* (som innebär följd). En person kan gå från "hus till hus" genom att gå från ett hem i ett område till ett annat hem i ett annat område, precis som en doktor som gör "hembesök" kan gå från hem till hem. Detta kräver inte alls

idén om konsekutiva (efter varandra följande) dörr-till-dörr-besök.

Påståendet att bruket av prepositionen *kata* i distributiv mening *kräver* översättningen "från hus till hus" för att den skall bli korrekt och exakt kullkastas i själva verket av *NV* själv.

Få Vittnen har klart för sig att samma uttryck (*kat' oikon*) som *NV* återger med "från hus till hus" i Apg. 5:42 även förekommer i Apg. 2:46. Dessa verser avbildas nedan enligt Sällskapet Vaktornets *Kingdom Interlinear Translation*, där högerspalten innehåller *Nya Världens översättning (NV)*. (Den engelska texten i högerspalten har ersatts med texten i den svenska *NV*-översättningen.)

Apostlagärningarna 2:46:

46 Och dag efter dag höll de ständigt i endräkt till i templet, och de intog måltider *i privata hem* och åt mat med stor glädje och hjärtats uppriktighet.

Apostlagärningarna 5:42:

42 Och varje dag fortsatte de utan uppehåll att i templet och *från hus till hus* undervisa och förkunna de goda nyheterna om den Smorde, Jesus.

Samma uttryck förekommer, med *kata* i samma distributiva betydelse, i båda texterna. Men i Apg. 2:46 återges inte uttrycket med "från hus till hus" utan med "i privata hem". Varför?

Därför att det är ologiskt att tro att lärjungarna intog sina måltider medan de gick från ett hus till nästa längs gatan. Även om Sällskapet Vaktornet vill att uttrycket "från hus till hus" skall ha denna speciella betydelse (till stöd för verksamheten från dörr till dörr), vill man inte väcka sannolika frågor genom att använda uttrycket "från dörr till dörr" i den här texten. De flesta Vittnen är som nämnts inte medvetna om denna skiftning i översättningen av verserna, och Sällskapet föredrar att inte rikta uppmärksamheten på den eller kommentera den öppet.

I Apg. 20:20 förekommer uttrycket på nytt, fastän ordet för "hus" eller "hem" här står i pluralis (*kat' oikous*):

Apostlagärningarna 20:20

20 Under det att jag inte undandrog mig att berätta för er om några av de ting som var nyttiga eller att undervisa er offentligt och *från hus till hus*.

Återigen är det bara översättarens eget val som avgör hur detta uttryck skall översättas. Att Fred Franz, den egentlige översättaren av *Nya Världens översättning*, insåg detta framgår av fotnoten till denna vers i den stora engelska familjebibelupplagan av *New World Translation* (1961). Fotnoten säger:

Eller: "och i de privata husen".

Det är inte fel att översätta *kat' oikon* (eller *kat' oikous*) med "från hus till hus". Det är en fullkomligt korrekt översättning som även förekommer i många andra bibelöversättningar, till och med i Apg. 2:46. Om frasen återges med "från hus till hus" eller med "i privata hem" i någon av dessa texter beror enbart på översättarens eget val. Det som är fel är att försöka lägga in en betydelse i frasen som i verkligheten inte finns i den.

Att apostlarna och andra kristna på den tiden besökte människor i deras privata hem är uppenbart. Att de ägnade sig åt den typ av dörr-till-dörr-verksamhet som utförs av Jehovas Vittnen i dag är däremot definitivt inte uppenbart. Man kan påstå detta, men det är ett påstående som absolut inte kan stödjas med några bevis.

Dessa texter är emellertid inte de enda som Sällskapet Vaktornet använder i sina försök att framställa vittnandet från dörr till dörr som det sant kristna och Kristuslika sättet att sprida ut kunskapen om Guds Ord på. Ett annat skriftställe som de ofta använder i sin argumentering är Matteus 10:9-14, där Jesus gav följande instruktioner när han sände ut sina lärjungar för att predika:

I vilken stad eller by ni än kommer in, så utforska vem i den som är förtjänt, och stanna där tills ni går vidare. När ni kommer in i huset, så hälsa det; och om huset är förtjänt, då må den frid ni önskar det komma över det; men om det inte är förtjänt, då må friden från er vända åter över er. Varhelst man inte tar emot er eller hör på era ord, där skall ni gå ut ur det huset eller den staden och skaka dammet av era fötter. (NV)

I Vaktornets publikationer läggs tonvikten konsekvent på uttrycket "utforska vem i den [staden eller byn] som är förtjänt". Detta framställs sedan som om det innebar att gå från dörr till dörr för att finna människor som var mottagliga för de goda nyheterna. Man riktar aldrig uppmärksamheten på de ord i sammanhanget som lyder (vers 11): "Stanna där tills ni går vidare." Dessa ord dryftas nästan aldrig i Vaktornets publikationer därför att de gör det tydligt att Jesus här inte talade om att vittna från dörr till dörr utan om att *skaffa logi*.

Många av dessa frågor kom upp till diskussion i den styrande kretsen vid mer än ett tillfälle. Bakgrunden till detta var följande:

1972, när en ny organisationshandbok skulle framställas med titeln *Organisationen för predikandet om riket och arbetet att göra lärjungar*, blev jag tilldelad uppgiften att skriva en tredjedel av handboken, inbegripet kapitlet med rubriken "Din tjänst för Gud". Under hela mitt liv som ett Jehovas Vittne hade jag varit aktiv i arbetet från dörr till dörr, och jag fortsatte att vara det som medlem av den styrande kretsen och även efter min uppsägning (av medlemskapet) 1980. Jag bemödade mig om att ta del i denna verksamhet varje månad under de 43 år som jag var aktivt ansluten till rörelsen och besökte bokstavligen tiotusentals hem under den perioden. De månader jag inte tog del i detta arbete var sällsynta undantag. (Som kapitel 6, sid. 200, fotnot 17 i den här boken visar, förhöll det sig inte så med alla medlemmar i den styrande kretsen. För vissa av dem var det ett sällsynt undantag om de *tog del* i dörr-till-dörr-arbetet.)

Men även om jag fortsatte aktivt i detta arbete var jag 1972 inte längre övertygad om att Bibeln gav stöd åt den uppfattning jag hade haft under så lång tid, nämligen att tjänsten från dörr till dörr var det sätt att förkunna de goda nyheterna på som kännetecknar en kristen. Att kristna hade ett ansvar att dela med sig av de goda nyheterna till andra var helt uppenbart och obestridligt. Och när jag skrev det tilldelade kapitlet i handboken framställde jag detta ansvar klart och tydligt, vilket vem som helst kan se som läser kapitlet. Men jag fann ingenting i Skriften som föreskrev en viss metod för att göra detta.

Att Kristus Jesus och hans apostlar och lärjungar hade besökt människor i deras hem var likaså helt uppenbart och obestridligt. Men det fanns ingen antydning någonstans i Skriften om att de gjorde detta genom att gå från dörr till dörr. Jag kunde inte för mitt samvetes skull använda texterna i Apg. 5:42 och 20:20 till stöd för uppfattningen att de gjorde så. I handboken framställde jag därför besöksverksamheten från dörr till dörr som ett effektivt sätt att nå människor på, men jag

försökte inte framställa den som någon bibliskt angiven metod.

Jag lämnade över det jag hade skrivit till Karl Adams [som då var tillsyningsman för författaravdelningen]. Karl läste igenom och godkände materialet och vidarebefordrade det sedan till presidenten. Hela handboken förelades sedan den styrande kretsen för diskussion. Frågan om de två bibeltexterna skulle tillämpas på metoden att i tur och ordning gå från den ena dörren efter den andra dryftades utförligt, för och emot.

Kapitlet blev slutligen godkänt - enhälligt - av hela den styrande kretsen, som då bestod av elva medlemmar. (Det bör påpekas att alla beslut vid den tiden måste vara enhälliga för att godtas. Senare, 1975, infördes regeln om två tredjedels majoritet. Se boken *Samvetskris*, sid. 72, 100-102. Det enda ställe i Organisationsboken där Apg. 5:42 och 20:20 dryftades var i den del av kapitlet "Herdar för Guds hjord" som behandlade äldstes besök i brödernas hem.)

Saken stannade vid detta i flera år. Under de tre följande åren inträffade några av de största ökningarna av antalet Jehovas Vittnen dittills. Med början år 1976 kom en kraftig minskning både av den numeriska tillväxten och av verksamheten i stort. Det fanns klara bevis för att denna minskning hängde ihop med att de stora förväntningar som Vaktornets publikationer hade uppväckt inför året 1975 inte hade infriats. (Se *Samvetskris*, sid. 206-221.) Trots detta började nu några medlemmar på författaravdelningen att yrka på att man på nytt skulle börja använda texterna i Apostlagärningarna för att ge stöd åt idén att verksamheten från dörr till dörr var nödvändig vid predikandet av de goda nyheterna och grundläggande för kristendomen. (1)

Sam Buck på författaravdelningen presenterade en artikel han hade skrivit med titeln "Hur predikade Jesus och hans efterföljare?" där han försökte hävda denna ståndpunkt. Den styrande kretsens författarkommitté, där jag var medlem, dryftade den vid ett av våra veckomöten. Karl Adams var inte medlem i den styrande kretsen men var ändå närvarande i egenskap av sekreterare för författarkommittén. Bland de kommentarer som fälldes var Karls yttrande att artikeln "tycktes försöka vränga Skriften så att den skulle stämma med en förutfattad idé".

Jag hade i förväg bett en annan veteran på författaravdelningen att kommentera den ifrågasättande artikeln. (Han tillhör fortfarande författarstabben, och jag tvivlar inte på att han skulle bli orolig om jag angav hans namn här. Jag tvivlar inte heller på att han fortfarande har samma uppfattning som han då gav uttryck åt). Han skrev:

Av tonen i artikeln får jag en känsla av att vi försöker få Skriften att säga något som vi vill att den skall säga. Vi laborerar med texterna för att få dem att säga det vi vill att de skall säga. ...

Jag tror att vi missar en viktig punkt i allt detta. Var och en skall prisa Gud, predika. Det viktiga är att *göra* detta, inte *hur* det görs. Om de första kristna inte gick från hus till hus, betyder det inte att vi inte kan göra det. Om de gjorde det, betyder det inte att vi måste göra det. De gick in i synagogorna, men vi går inte in i kyrkorna. Vi har internationella konvent, men det finns inget som tyder på att de hade det. ... Varför skall vi ställa upp ett krav i ena fallet? Varför göra "hus-till-hus"-verksamheten till en provosten? Huvudfrågan är att nå människor. *Hur* är inte det viktiga, så länge det sker på ett kärleksfullt sätt och är till hjälp för de människor man vittnar för.

Under diskussionerna i författarkommittén rådde ingen enighet bland de fem medlemmarna, så frågan gick vidare till hela den styrande kretsen. I hopp om att diskussionen skulle fokuseras på och i första hand styras av Skriften själv gjorde jag ett försök att undersöka alla exempel i de fyra evangelieberättelserna och i Apostlagärningarna på varje slag av verksamhet som hade den minsta

anstrykning av predikande eller "vittnande", och sedan reducerade jag mina rön till en tabell på tolv sidor. Jag gjorde också en jämförande tabell som visar hur 27 bibelöversättningar återger Apg. 2:46; 5:42, och 20:20. Kopior av båda dessa tabeller lämnades till varje medlem i den styrande kretsen.

Tabellen med de 27 översättningarna återges här nedan:

Apg. 2:26		Apg. 5:42		Apg. 20:20	
AV	från hus till hus			i varje hus	från hus till hus
ASV	hemma	hemma		från hus till hus	
Douay	från hus till hus			från hus till hus	
från hus till hus					
RSV	i sina hem	hemma		från hus till hus	
NEB	i privata hus	i privata hus		i era hem	
Rotherham	hemma	hemma		i era hem	
Byington	hemma	hemma		från hus till hus	
Basic Eng	i sina hem	privat		privat	
Eng Revised	hemma	hemma		privat	
Knox	i det eller det huset	från hus till hus			från hus till hus
New Am St	från hus till hus			från hus till hus	
från hus till hus					
[marg.: el. i olika hem]		[marg.: el. i olika privata hem]			
Moffatt	i sina egna hem	hemma		från hus till hus	
Moulton	hemma	hemma		från hus till hus	
New Am Bi	i sina hem	hemma		privat	
Diaglott	hemma	hemma		i era hus	
Goodspeed	i sina hem	i privata hus		i era hus	
Today's E V	i sina hem	i människors hem		i era hem	
New Int. V	i sina hem	från hus till hus			från hus till hus
Philips	i sina hem	i människors hus		i era egna hem	
Jerusalem Bi	i sina hus	i privata hus		i era hem	
Young	i varje hus	i varje hus		i varje hus	
New Berkeley	hemma	hemma		i hemmen	
Syriac	hemma	hemma		i husen	
New New	från hus till hus			i varje hus	från hus till hus

Test (Int.)	[Int.: i [sina] hus]	[Int.: i husen]	
Barclay	i varandras hus	från hus till hus	i era egna hem
Transl. NT	hemma	i människors hem	i era hem
Weymouth	hemma	i hemmen	i era hem

Den fullständiga tabellen över "vittnesverksamheter" innehöll omkring 150 olika episoder av "vittnande". (När samma episod omtalas av mer än en evangelist hade alla texthänvisningar vanligen samlats under en enda episod.)

Av de omkring 150 episoder som beskrivs i dessa fem bibelböcker är det bara cirka 34 som nämner något om ett "hus" eller ett "hem". Bland dessa finns de fyra ställen som oftast brukar användas i Vaktornets publikationer till stöd för läran om verksamheten från dörr till dörr. De är berättelserna om hur Jesus gav anvisningar till sina tolv apostlar och till de sjuttio lärjungarna innan han sände ut dem i evangeliseringsarbetet, samt de två avsnitten i Apostlagärningarna som innehåller frasen "från hus till hus" (i *Nya Världens översättning*). Eftersom hela frågan gällde vad dessa fyra berättelser egentligen beskrev - dvs om de skulle uppfattas som en hänvisning till att gå från en dörr till nästa eller inte - så borde säkert de andra 30 ställena där ordet "hus" eller "hem" förekommer vara av stort intresse, eftersom de rimligen kunde kasta ljus över det sätt på vilket Jesus och hans apostlar och lärjungar utförde sin verksamhet. Vad visade då dessa andra ställen? Som jag påpekade för medlemmarna i den styrande kretsen visade tabellen att -

21 av dem antingen har avseende på hem där Jesus, Petrus eller Paulus *bodde*, eller också på hem dit de var *inbjudna*, ofta till en måltid, bland annat hos Marta, Maria och Lasarus, Sackeus, garvaren Simon, Kornelius, Lydia, en fångvaktare i Filippi, Aquila och Priscilla, Titius Justus och Publius;

7 av ställena syftar på hus som inte identifieras, men som enligt sammanhanget antingen var ett *logi* eller en *samlingsplats*, där emellanåt alla tolv apostlarna eller till och med en stor skara var närvarande;

2 har avseende på att Jesus skickar hem en person som har botats.

I alla dessa berättelser finns det inte ett enda exempel som visar att Jesus eller någon av hans apostlar eller lärjungar gjorde besök från en dörr till nästa eller ens gick från ett hus till ett annat.

Kanske var detta skälet till att tabellen, trots dess fullständighet, inte ens diskuterades av den styrande kretsen, bortsett från en eller ett par indirekta hänvisningar till den.

I stället koncentrerades diskussionen huvudsakligen på användningen av frasen "hus till hus" i de två välkända texterna i Apostlagärningarna enligt *Nya Världens översättning*. Lloyd Barry insisterade på att dessa texter på nytt skulle börja användas för att ge stöd åt verksamheten från dörr till dörr och påpekade att "detta är det sätt på vilket organisationen har utfört verksamheten under årens lopp. (2)

Leo Greenlees betonade att "vi måste bearbeta distrikten på ett organiserat sätt". [Varje församling har indelat sitt lokalt tilldelade område i "distrikt" med vardera några hundratal hem.] Albert

Schroeder läste några citat om hur den grekiska prepositionen *kata* användes, och hänvisade även till det offentliga vittnande som utfördes av *lollarderna*, Wycliffes efterföljare. George Gangas sade att "de allra flesta av dem som har kommit in i organisationen hade kontaktats genom arbetet från dörr till dörr." (3)

Carey Barber talade om den inställning de äldste hade som ifrågasatte den skriftliga grundvalen för arbetet från dörr till dörr och sade att "de tydligen inte tycker att det är nödvändigt att vara nitisk i detta arbete". Han hänvisade till Apg. 20:21 som visar att Paulus hade talat till människor om "ånger", och argumenterade för att detta visade att hans arbete från hus till hus (som omtalas i vers 20) utfördes bland främlingar, inte bland lärjungarna. Han citerade vad ett kvinnligt Vittne hade sagt om arbetet från dörr till dörr: "Vad har jag här ute att göra om jag inte *behöver* predika?" Lyman Swingle sade att "den som skrivit den föreslagna artikeln tydligen ville ha "en 'befallning' att gå från dörr till dörr, något som han (Swingle) inte kunde se att det fanns fog för i Skriften". Karl Klein förklarade att vi är "förpliktade att använda de bästa möjliga metoderna för att predika" och citerade exemplet med "mannen med skrivdonet" i profeten Hesekiels syn som satte ett märke på människors pannor. (4)

Han sade att "de bröder som har självdisciplin och kärlek kommer att gå från hus till hus". Milton Henschel varnade för att "en del äldste hade sagt att det inte fanns 'något bibliskt stöd för arbetet från hus till hus'," och han tillade med avsevärt eftertryck att "han själv inte var i Efesus, men att Lukas *var* där och att Lukas förklarar att Paulus gick från hus till hus". Han sade vidare att "vår uppgift är att göra lärjungar och bröderna bör uppmuntras att gå från dörr till dörr". Han föreslog att man skulle citera några av Högsta domstolens beslut som fastslog att metoden att besöka människors hem utan att vara inbjuden var en urgammal predikometod.

Sekreteraren och kassaförvaltaren Grant Suiter sade att "om något har publicerats som förringar arbetet från hus till hus bör en särskild kommitté tillsättas för att granska det". Han sade att det fanns en mängd rapporter som visade att en del Vittnen inte tog med sig litteratur när de gick från dörr till dörr. Han sade att det finns massor av människor som skulle vilja efterlikna Jehovas Vittnen men att de inte tycker om att vittna och att de äldste inte borde vara av det slaget. (5)

Lloyd Barry yttrade sig på nytt och citerade vad en katolsk präst hade sagt om det goda exempel Jehovas Vittnen satte genom att gå från dörr till dörr. Han citerade en medlem av landskommittén i Panama som hade sagt att arbetet från hus till hus är "själva ryggraden i vår gudskyrd". Leo Greenlees tog också till orda igen och sade att de flesta av bröderna är "personligen desorganiserade" och skulle inte utföra arbetet utan de anordningar organisationen hade gjort för dem.

Detta är en resumé av huvudinnehållet i diskussionen och visar vilket mönster den följde, vilka inställningar och tänkesätt som kom i dagen. Jag försökte ihärdigt rikta uppmärksamheten på Skriften själv under hela mötet, men det var sällan diskussionen uppehöll sig vid någon punkt så pass länge att den kunde ägnas någon grundligare eftertanke. All biblisk diskussion inriktades nästan helt och hållet på om uttrycket "från hus till hus" i Apg. 5:42 och 20:20 är rätt översatt i *Nya Världens översättning*, och särskilt president Fred Franz försvarade detta.

I verkligheten hade varken jag eller någon annan förkastat eller ens kritiserat denna översättning. Den egentliga frågan var vad uttrycket "hus till hus" i dessa texter *betyder*. Var det synonymt med "dörr till dörr" såsom detta uttryck tillämpas av Jehovas Vittnen? Eller betydde det helt enkelt detsamma som "i privata hem", såsom *Nya Världens översättning* återger den identiska grekiska

frasen i Apg. 2:46? Jag fäste uppmärksamheten på detta vid olika tillfällen under diskussionen. Då Fred Franz i realiteten var översättaren bakom *Nya Världens översättning*, var jag säker på att han insåg att samma grekiska fras (*kat' oikon*) även används fyra gånger om de troende kristnas mötesplatser i vissa lärjungars hem. (Se Rom. 16:5; 1 Kor. 16:19; Kol. 4:15, och brevet till Filemon, vers 2, i *The Kingdom Interlinear Translation*.) I dessa verser hade han återgett den grekiska frasen med sådana uttryck som "i deras hus", "i hennes hus" och "i ditt hus". Fastän prepositionen *kata* helt klart inte används i "distributiv" mening i dessa texter visar de inte desto mindre att frasen användes om *lärjungarnas* privata hem.

I ett försök att tydliggöra att den avgörande frågan var om frasen - oavsett hur den översattes - klart och otvetydigt hade den *betydelse* som hade lagts in i den, kände jag mig till sist tvungen att ställa en direkt fråga till min farbror:

"Tror broder Fred Franz verkligen att frasen 'från hus till hus' i dessa verser [Apg. 5:42; 20:20] verkligen betyder att gå 'från dörr till dörr', från den ena dörren till nästa? Jag skulle uppskatta om han ville uttala sig om detta."

Ordföranden, Karl Klein, vände sig till honom och sade: "Nå, broder Franz?" Hans svar började med, "Ja – jag tror att den kan inbegripa detta". (Lägg märke till att han använde ordet "kan".) Sedan fortsatte han:

"Om till exempel Paulus, när han besökte ett hem, gick in genom huvudingången och efter samtalet gick ut genom bakhöret, då skulle han gå från dörr till dörr."

Flera av medlemmarna brast i skratt. Men faktum var att uttalandet inte var menat som ett skämt – det gjordes på fullt allvar. Jag säger inte detta bara därför att jag då hade känt min farbror i mer än ett halvt sekel och visste hur han brukade tala när han var medvetet humoristisk, sarkastisk eller skämtsam. Detta var inget spontant yttrande som föll under ett lättsamt samtal. Presidenten för Sällskapet visste att frågan gällde själva den kärnpunkt som hade startat hela diskussionen. Han talade överlagt och med ett tonfall som sökte vädja till förnuftet, och han gav inte den minsta antydning om att han avsåg eller förväntade sig att hans förklaring skulle uppfattas som något annat än förnuftig. Jag kände mig alldeles perplex, därför att det verkade otroligt att någon kunde ge ett sådant svar i tron att det på något sätt kunde klargöra kärnfrågan i en diskussion som redan hade pågått i timmar. Karl Klein hade en gång sagt under ett samtal: "Freddie kan tänka ut förklaringar till *allt*." Ändå är jag fortfarande förbryllad över att en uppenbart intelligent person kunde komma med en så undanliggande förklaring, en som var så långsökt att den framkallade skratt hos andra medlemmar i kretsen. Men det var det enda svaret jag fick på min fråga.

Jag hade bett medlemmarna i kretsen att begrunda de tolv sidorna med bibliska bevis och peka ut något, vad som helst, som kunde tyda på att Jesus vid något tillfälle, någon gång, angav ett mönster genom att gå från dörr till dörr. Även detta förblev obesvarat.

Kort efter det att jag hade ställt min fråga till Fred Franz röstade den styrande kretsen för att Lloyd Barry skulle få tillsynen över framställningen av material där de tidigare omnämnda texterna på nytt skulle börja användas som ett uttryckligt stöd för Jehovas Vittnens arbete från dörr till dörr. Utslaget blev tretton röster för och fyra emot.

Jag fann diskussionen nedslående. Inte så att röstutslaget på något sätt var oväntat. Det som var nedslående var andan i diskussionen och det sätt på vilket den hade förts - även om det slingrande, slumpvisa mönster den följde var något som jag genom tidigare erfarenhet också borde ha förväntat. Efteråt tog jag mig tid till att skriva ned några synpunkter för att lämna till alla medlemmarna. Men när jag hade skrivit ned dem undrade jag vad det skulle tjäna till att göra fler

försök. Det verkade vara en meningslös sysselsättning. Det slutade med att jag delade ut bara fyra kopior eller så. Jag sände dem till de medlemmar som jag trodde skulle ägna åtminstone någon tid åt att begrunda materialet och arkiverade resten.

Hur man får Skriften att passa en organisatorisk lära

När Lloyd Barry, medlem i den styrande kretsen, fick i uppdrag att se till att det framställdes artiklar i ämnet för tidskriften *Vaktornet*, förklarade han självmant inför kretsen att han skulle se till att vederbörlig hänsyn togs till upplysningarna i de två tabeller jag hade lämnat till kretsmedlemmarna (om Bibelns vittnesbörd om vittnande i de fyra evangelierna och Apostlagärningarna och om hur *kat' oikon* återges i olika översättningar). Barry valde att skriva artiklarna själv, och de dök till sist upp i *Vaktornet* för den 15 november 1979. De innehöll ingen som helst granskning av de bibliska bevis som hade presenterats, och i själva verket behandlades inte heller de grundläggande frågor som var inbegripna och som hade dryftats på den styrande kretsens sammanträde.

I början av den första artikeln finns en stor bild med hus, och på infällda bilder visas Vittnen på besök vid dörrarna. Längst ned finns en text som lyder: "Alldeles som Jesu apostlar söker nutida kristna 'från hus till hus' efter dem som är värdiga att ta emot 'de goda nyheterna'." Från första början likställdes alltså uttrycken "hus till hus" och "dörr till dörr". Ingenstans i artikeln ges det några bevis för att detta var fallet i Bibeln. Den sidan av saken behandlades inte ens.

De efterföljande artiklarna är ett tydligt exempel på organisationens beklämmande vana att ge en skev bild av saker och ting för sina medlemmar, hur den förtiger bevis som inte är gynnsamma och på så sätt berövar sina medlemmar möjligheten att göra en objektiv bedömning av frågorna och dra en egen slutsats angående giltigheten av de ståndpunkter som intagits.

Eftersom det inte var möjligt att presentera några bevis för att Jesus någonsin gav ett exempel genom att gå från hus till hus i den meningen att han systematiskt gick från dörr till dörr, inriktas den första artikeln i stället på de anvisningar han gav till de tolv apostlarna och de sjuttio lärjungarna. (Sidorna 9 och 10 i den första artikeln.) Den följer den vanliga metoden att bara presentera de delar av texten som talar om att "utforska vem som är förtjänt" och utelämnar de uttryck som följer på dessa ord, som t ex "stanna där tills ni går vidare", "stanna i det huset, ät och drick de ting de erbjuder. ... Flytta inte från hus till hus". (Paragraferna 8-10) Efter att ha citerat bara delar av Jesu ord säger artikelförfattaren vidare:

"Detta krävde att de gick till människors hem, där 'förtjänta' människor skulle ägna uppmärksamhet åt 'de goda nyheterna'. På detta sätt skulle dessa lärjungar också finna husrum för natten."

Lägg märke till orden "också finna husrum". Därmed skapas den föreställningen att denna del av Jesu anvisningar huvudsakligen handlar om predikande från dörr till dörr och att inkvarteringen var något sekundärt och nästan ovidkommande. Ändå visar en enkel genomläsning av berättelsen (i detta och de övriga evangelierna) att Jesus, när han hade talat med sina lärjungar om vad de skulle behöva, eller kanske trodde att de behövde, när de skulle ut på sin predikotur, nämligen *pengar, mat och kläder*, därefter övergick till att tala om något annat de skulle behöva under sin färd, nämligen *logi*, och att detta var den sak han i första hand talade med dem om i det citerade avsnittet. Detta bevisas av att Jesus sedan direkt fortsätter och uppmanar dem att "stanna där tills ni går vidare". Genom att artikelförfattaren citerar bara en del av versen och splittrar upp synpunkterna kan han lättare manipulera läsarens sinne till att godta de idéer som framförs. (6)

Författaren använder exakt samma metod när han citerar Jesu ord till de sjuttio lärjungar han sände ut enligt berättelsen i Lukas 10:1-6. I artikeln citeras följande ord:

"Varhelst ni kommer in i ett hus, så säg först: 'Må detta hus ha frid.' Och om där finns en fridens vän, skall er frid vila över honom. Men om det inte gör det, skall den vända tillbaka till er."

De ord Jesus yttrade omedelbart därefter citeras inte. Varför inte? De lyder:

"Stanna alltså i det huset, ät och drick de ting de erbjuder, för arbetaren är värd sin lön. *Flytta inte från hus till hus.*"

Dessa ord visar klart att Jesus talade om för dessa lärjungar hur de skulle bära sig åt för att skaffa sig logi hos lämpliga personer och hur de skulle uppträda när de väl hade fått tag i ett sådant logi. Eftersom dessa ord ändrar bilden fullständigt, passade de inte in i författarens argumentering. De blev därför helt enkelt ignorerade.

När artikelförfattaren kommer in på översättningsproblemet, medger han helt kort att "det finns andra formuleringar" än "hus till hus" vid översättningen av *kat' oikon*, men därefter presenterar han *bara de översättningar som har denna lydelse!* Han behandlar aldrig frågan om "distributiv" [fördelande eller indelande] betyder detsamma som "konsekutiv" [efterföljande] eller kräver denna innebörd.

I en fotnot ges en förteckning på arton översättningar som innehåller uttrycket "hus till hus" i Apostlagärningarna 20:20. Läsaren får inte veta att det finns minst lika många översättningar som har andra lydelse, t ex "privat" , "i privata hem", "hemma", och liknande. Läsaren får inte heller veta att några av de översättningar i förteckningen som har "hus till hus" i Apostlagärningarna 20:20 återger *kat' oikon* med "hemma" i Apostlagärningarna 5:42. (*American Standard Version, Revised Standard Version, English Revised Version* och *Moffats* översättning.) Och fastän *American Standard Version* finns med i förteckningen i fotnoten över de översättningar som har "från hus till hus" i Apostlagärningarna 20:20, påpekas det inte att noten i marginalen säger "eller i de olika privata hemmen." Alla sådana omständigheter som inte stämde med den idé artiklarna var avsedda att befrämja ignorerades helt enkelt. Ändå visste författaren, Lloyd Barry, att detta hade varit en allvarlig och avgörande fråga i diskussionerna på den styrande kretsens sammanträde.

Svårast att förstå är varför artiklarna ingenstans innehåller något erkännande av att organisationens egen *Nya Världens översättning* återger uttrycket *kat' oikon* med "i privata hem" i Apostlagärningarna 2:46. *Den versen finns inte ens omnämnd någonstans i hela framställningen.* Varför inte? Skälet verkar vara uppenbart.

Den första artikeln lägger grunden och de två följande bygger vidare på den. Till stöd för den synpunkt som framförs återopas historiker (E. Arnold och H. G. Wells, som skrev om den evangeliska andan i urkristendomen), organisationens eget traditionella bruk av metoden att vittna från dörr till dörr, domstolsbeslut och en del annat material.

Artiklarna utgör således ett framträdande exempel på undanhållande av bevis som talar emot idén, och på "cirkelresonemang", där man bygger på obevisade premisser som behandlas som fakta. Artiklarna, som är skrivna på ett kraftfullt och färgstarkt språk med bestämda och säkra påståenden, ger ingen antydning till läsaren om att de bibliska berättelser som används till stöd för den traditionella ståndpunkten kanske kan förstås på ett annat sätt. Med tanke på diskussionerna inom den styrande kretsen och de bevis som lades fram där, är det svårt att betrakta detta som något annat än intellektuell oärlighet.

Berättelsen om aposteln Paulus vittnande

Exemplen på denna metod att ignorera eller undanhålla bevis skulle kunna mångfaldigas. Ett bland många andra återfinns i *Vaktornet* för den 1 maj 1983. I en artikel om aposteln Paulus tjänst citeras hans ord i Apostlagärningarna 20:20, 21. Lägga märke till det påstående som görs i samband med detta:

"Längre fram kunde han med rätta säga till de 'äldste' i församlingen i Efesus: 'Jag ... undandrog mig [inte] att berätta för er om några av de ting som var nyttiga eller att undervisa er offentligt och från hus till hus; utan jag vittnade grundligt både för judar och för greker om sinnesändring inför Gud och tro på vår Herre Jesus.' (Apostlagärningarna 20:17, 20, 21; 19:1-41) Innan dessa män, som nu var äldste, hade blivit kristna hade således Paulus undervisat dem i de grundläggande sanningarna i kristendomen i sin predikoverksamhet från 'hus till hus'."

Paulus själv talar om att han *först* hade undervisat dessa män "offentligt" och *sedan* från "hus till hus". Artikelförfattaren kastar i själva verket om ordningsföljden och hävdar bestämt att "hus till hus"-metoden var det *första* ledet genom vilket de äldste i Efesus hade blivit kristna. Han hoppar helt enkelt fullständigt över den roll som Paulus "offentliga" undervisning spelade när han undervisade dessa män i "de grundläggande sanningarna i kristendomen". Vilket tänkbart skäl kan författaren ha haft till att göra detta? Var någonstans i sitt uttalande anger Paulus uttryckligen den *plats* där dessa män befann sig när de ångrade sig och satte tro till Jesus Kristus och därigenom blev kristna? I själva verket berättar Bibeln själv, i det kapitel som omedelbart föregår det som citatet är hämtat ur (dvs Apostlagärningarnas nittonde kapitel), om Paulus faktiska verksamhet i Efesus. Eftersom "vi inte var i Efesus, men Lukas var där", som Milton Henschel uttryckte det, vad visar Lukas (författaren till Apostlagärningarna) i sin berättelse om Paulus verksamhet? *Hur* och *var* "vittnade [han] grundligt både för judar och för greker" om ånger och tro på Kristus?

Som kapitel 19 visar fann Paulus vid sin ankomst till Efesus "några lärjungar", omkring tolv, som inte visste något om den heliga andens gåva eller om dopet i Kristi namn. De hade döpts med Johannes dop. Paulus döpte dem i Jesu namn. Men det bör observeras att dessa män redan var "troende", "lärjungar", när han fann dem. Han undervisade dem, men inte som oupplysta främlingar utan som människor som redan var lärjungar.

Efter beskrivningen av hur Paulus döpte dessa män fortsätter berättelsen i Apostlagärningarnas 19:e kapitel:

"Och han gick in i *synagogan*, och han talade dristigt i tre månader, under det han höll anföranden och talade övertygande om Guds kungarike. Men när somliga fortsatte att förhärda sig och inte trodde och talade skymfligt om Vägen inför mängden, drog han sig bort från dem, *avskilde lärjungarna* från dem och höll dagligen anföranden i [*hørsalen i*] *Tyrannos' skola*."

Detta är Lukas ögonvittnesberättelse om Paulus verksamhet i Efesus. Han visar att några av dem som lyssnade till Paulus tal i synagogan under dessa tre månader antingen redan var eller slutligen blev lärjungar. Han säger inte att någon av dessa eller några andra omfattade kristendomen som en följd av predikande från "hus till hus". Och detta är vad Apostlagärningarna som helhet visar. På de platser dit Paulus kom hade han för vana att söka upp synagogorna, där han undervisade offentligt. De som på detta (eller andra) sätt blev lärjungar fick sedan enskild, personlig undervisning från "hus till hus", eller - som moderna översättningar ofta återger *kat' oikon* - "hemma i husen" (SKB 1917), "i hemmen" (NT-81), "i era hem", eller "privat". Se Apostlagärningarna, kapitlen 13-20.

Notes:

- (1) I själva verket hade få Vittnen uppfattat att dessa texter inte längre hade använts på det vanliga sättet. Till och med Karl Adams bror, Don Adams, förklarade att han, trots att han själv var sekreterare åt den styrande kretsen, inte var medveten om att något hade ändrats i detta avseende. Bevisen från fältet visade otvetydigt att minskningen var knuten till 1975 och inget annat. Detta bevisas av det faktum att stora ökningar inträffade *efter det att handboken hade publicerats* och fortsatte ända fram till detta år för att sedan minska kraftigt.
- (2) Detta är helt klart inget annat än en hänvisning till traditionen.
- (3) I verkligheten finns det starka bevis för att bara en minoritet av Vittnena har kommit med som en följd av ett besök vid dörren. Jag har frågat grupper av personer hur de blev Vittnen, och varje gång har det varit bara en eller två av kanske ett dussin som först hade fått sitt intresse väckt på detta sätt. De flesta hade fått intresset väckt av familjemedlemmar, arbetskamrater, bekanta och liknande kontakter. Rapporter från kretsstillsyningsmän har presenterat liknande bevis. En äldste, Worth Thornton, skrev i ett brev till Sällskapet: "På fler och fler distrikt kan man få gå från dörr till dörr bokstavligen i timmar utan att få tala med någon. ... Det står mer och mer klart att den största delen av tillväxten sker genom informellt vittnande och inte från dörr till dörr.
- (4) Se Hesekiel 9:3-11. Organisationen hävdar att det enda sätt på vilket denne symboliske man kunde ha utfört detta uppdrag på var att gå från dörr till dörr. (Se *Vaktornet*, 1 september 1981, sidan 11.) I själva verket gör den anspråk på att veta exakt hur saker och ting *måste* ha utförts för omkring 2500 år sedan. Skriften själv säger ingenting om någon metod.
- (5) I kontrast till dessa starka uttalanden var Grant Suiter troligen den av styrande kretsens medlemmar som ägnade minst tid åt verksamheten från dörr till dörr. En medlem på författaravdelningen som tillhörde samma församling som Suiter och som hade tilldelats samma "studiegrupp" sade att han hade besökt mötena för tjänst i årtal utan att Suiter någonsin hade varit närvarande. Suiters hustru förklarade i ett privat samtal med min hustru hur svårt hon tyckte det var att vara en "regelbunden förkunnare" (vilket kräver bara en timmes tjänst i månaden). Hon sade att de for bort på uppdrag att hålla föredrag så många veckoslut, och medan Grant fick rapportera den tid han höll tal till församlingarna kunde hon inte ens rapportera den tiden.
- (6) Artikelförfattaren drar också uppmärksamheten från ämnet genom att säga (sid. 10): "Huruvida de gick till synagogorna eller torgen säger skildringen ingenting om. Men vad de *verkligen* fick var anvisningar att gå till människornas hus." Detta syftar till att dra uppmärksamheten bort från den verkliga frågan, nämligen om Jesus gav anvisningar om vilka "metoder att vittna" de skulle använda eller om han gav instruktioner om hur de skulle skaffa sig logi. Lärjungarna *visste redan* hur Jesus "vittnade", eftersom de hade varit tillsammans med honom och gett akt på hans exempel. Deras *egna berättelser* (t ex Matteus och Johannes evangelier) säger *ingenting* om att han gick från hus till hus. Däremot berättar de att han talade i synagogor, på torgen och på andra offentliga platser och att han lät sig inbjudas till särskilda hem och talade till de människor som var närvarande där.